

ACTA CARPATHICA OCCIDENTALIS

Příroda Západních Karpat

**Muzeum regionu Valašsko, Vsetín
Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně
2010**

●

Poznámky k výskytu *Laccobius (Dimorpholaccobius) simulatrix* Orchymont, 1932 v České republice

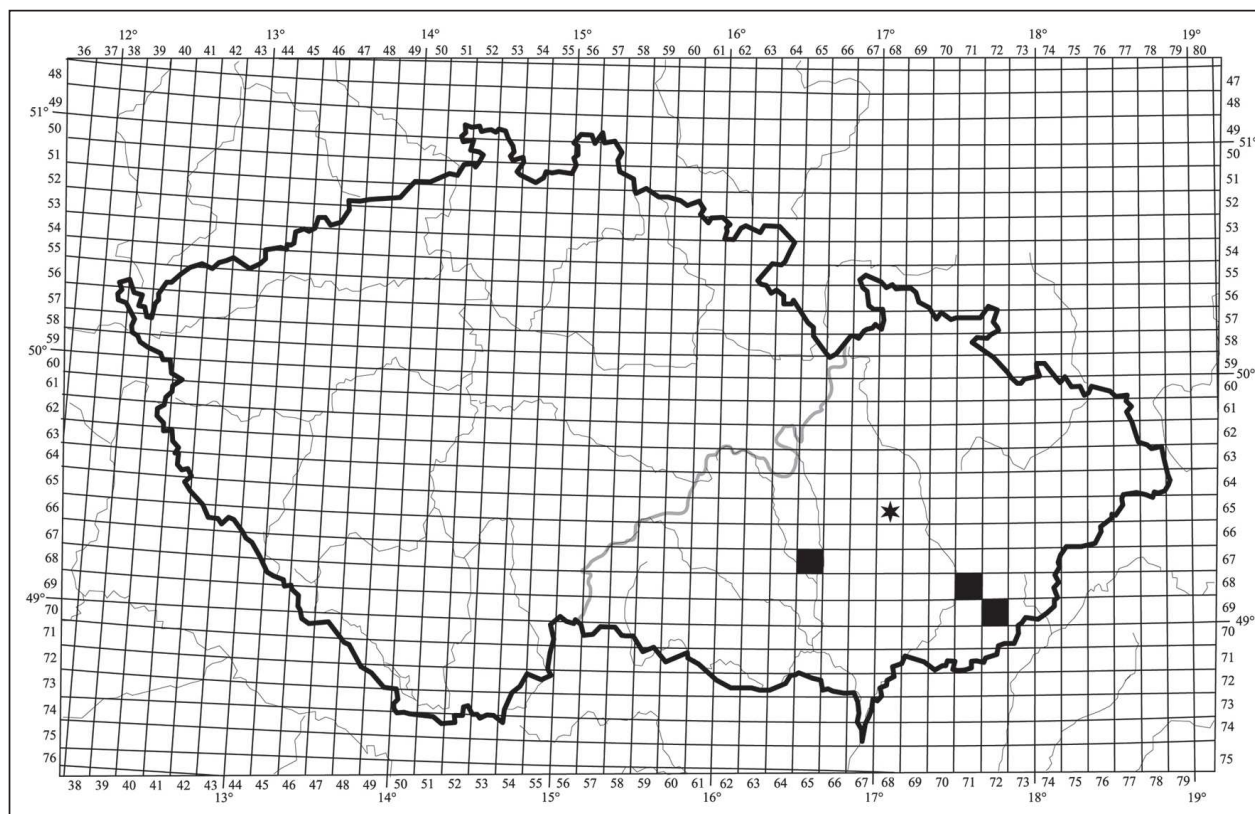
Notes to the occurrence of the *Laccobius (Dimorpholaccobius) simulatrix* Orchymont, 1932 in the Czech Republic

Keywords: bioindicator classification, Coleoptera, faunistics, Hydrophilidae, water beetle

Abstract: Recent data regarding the occurrence of the water scavenger beetle *Laccobius simulatrix* Orchymont, 1932 (Hydrophilidae) in the Czech Republic are summarized. Besides the historical data from the vicinity of Prostějov, the species has been recorded at three localities, all situated in south and south-eastern Moravia. The categorization of the species among relic water beetles in the Czech Republic is proposed.

Vodomil *Laccobius (Dimorpholaccobius) simulatrix* Orchymont, 1932 je rozšířen od Itálie a střední Evropy přes Blízký Východ do Afgánistánu (HANSEN 2004). Česká republika se tedy nachází na severozápadním okraji areálu tohoto druhu a donedávna byl z našeho území znám jediný historický doklad z okolí Prostějova (GENTILI & CHIESA 1976). Autoři zmíněné práce citují stručný údaj z lokálního lístku, kde je uveden německý název Prostějova „Prossnitz“ bez udání data nálezů a jména sběratele. Lze se domnívat, že tento exemplář může pocházet někdy z počátku 20. století.

Jeho současný výskyt v ČR byl potvrzen během výzkumu v Moravském krasu (BOUKAL et al. 2007; TRÁVNÍČEK et al. 2008). Nejblížeji recentní nálezy mimo ČR pocházejí od Nežiderského jezera v Rakousku (HEBAUER 1998) a z povodí řek Dunaje a Nitry na Slovensku (MAJZLAN & CSÉFALVAY 2000; KODADA et al. 2003). Jedná se o teplomilný druh, který žije při okrajích prosluněných stojatých a pomalu tekoucích vod (HEBAUER 1998).

Obr. 1: Rozšíření druhu *Laccobius simulatrix* v České republice. Recentní nálezy jsou vyznačeny černými čtverci, historický údaj z okolí Prostějova je vyznačen černou hvězdičkou.

Fig. 1: Distribution of *Laccobius simulatrix* in the Czech Republic. Black squares represent recent records, the historical record from the vicinity of Prostějov is represented by black asterisk.

V Červeném seznamu ČR byl hodnocen jako ohrožený (TRÁVNÍČEK et al. 2005), ovšem na základě nových a přesnějších údajů byl v Katalogu vodních brouků ČR přeřazen do kategorie kriticky ohrožený (BOUKAL et al. 2007). TRÁVNÍČEK (2010a) publikoval další nález tohoto druhu v České republice. I když exempláře z pěnovcového prameniště u Zlína byly sbírány dříve než ty, které pocházejí z Moravského krasu, nebyly tyto údaje uvedeny v Katalogu vodních brouků ČR (BOUKAL et al. 2007), poněvadž tento materiál byl determinován až v roce 2010. Totéž platí i pro údaje o výskytu *Laccobius simulatrix* v Bílých Karpatech, které zveřejnil TRÁVNÍČEK (2010b). Recentní i historický výskyt druhu *Laccobius simulatrix* v České republice je znázorněn na Obr. 1.

Autoři Katalogu vodních brouků ČR (BOUKAL et al. 2007) neměli dostatek podkladů pro kategorizaci *Laccobius simulatrix* do některé z bioindikačních skupin. Vzhledem k jeho vzácnosti ve střední Evropě a vazbě na zchovalé biotopy navrhuji zařadit jej mezi reliktní druhy do skupiny R.

Přehled recentního materiálu z České republiky

Laccobius (Dimorpholaccobius) simulatrix Orchymont, 1932

Moravia or., Zlín (6871), 370 m n. m., luční pěnovcové prameniště, 7.VIII.2001, 1 M, D. Trávníček leg. et det., coll. Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně (TRÁVNÍČEK 2010a).

Moravia or., Bílé Karpaty Mts., Nezdenice (6972), 300 m n. m., jezírko v bývalém lomu, 25.VII.2001, 2 MM, 1 F, D. Trávníček leg. et det., coll. Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně (TRÁVNÍČEK 2010b).

Moravia mer., Mokrý (6765), lom Mokrý, tůňky, bahno-štěrka, 15.IX.2007, 1 M, M. Boukal lgt., det. et coll. (BOUKAL et al. 2007; TRÁVNÍČEK et al. 2008).

Literatura

- BOUKAL D. S., BOUKAL M., FIKÁČEK M., HÁJEK J., KLEČKA J., SKALICKÝ S., ŠTASTNÝ J. & TRÁVNÍČEK D. (2007): Katalog vodních brouků České republiky. Catalogue of water Beetles of the Czech Republic (Coleoptera: Sphaeriusidae, Gyrinidae, Haliplidae, Noteridae, Paelobiidae, Dytiscidae, Hydrochidae, Helophoridae, Spercheidae, Hydrophilidae, Georissidae, Hydraenidae, Scirtidae, Psephenidae, Elmidae, Dryopidae, Limnichidae, Heteroceridae). *Klapalekiana*, Supplementum 43: 1–289.
- GENTILI E. & CHIESA A. (1976): Revisione dei *Laccobius* Palearctici (Coleoptera Hydrophilidae). *Memorie della Società Entomologica Italiana*, 54 (1975): 5–187.
- HANSEN M. (2004): Family Hydrophilidae Latreille, 1802, pp. 44–68. In: LÖBL I. & SMETANA A. (eds): *Catalogue of Palaearctic Coleoptera, 2. Hydrophiloidea – Histeroidea – Staphylinoidea*. Apollo Books, Stenstrup, 942 pp.
- HEBAUER F. (1998): Teil A: Imagines, pp. 1–90. In: HEBAUER F. & KLAUSNITZER B.: *Insecta: Coleoptera: Hydrophilidae (exkl. Helophorus)*. *Süßwasserfauna von Mitteleuropa* 20, part 7, 8, 9, 10–1. Gustav Fischer, Stuttgart, Jena, Lübeck, Ulm, xii + 134 pp.
- KODADA J., JÄCH M. A. & CSÉFALVAY R. (2003): Coleoptera, pp. 138–159. In: ŠPORKA F. (ed.): *Vodné bezstavovce (makrovertebrata) Slovenska. Súpis druhou a autekologické charakteristiky*. [Slovak aquatic macroinvertebrates. Checklist and catalogue of autecological notes]. Slovenský Hydrometeorologický Ústav, Bratislava, 590 pp.
- MAJZLAN O. & CSÉFALVAY R. (2000): Vodné chrobáky (Coleoptera aquicola) mokradných biotopov v CHKO Ponitrie. [Water beetles (Coleoptera aquicola) of wetland habitats in the Ponitrie PLA]. *Rosalia*, 15: 175–180.
- TRÁVNÍČEK D. (2010a): Vodní brouci lučního pěnovcového prameniště v EVL Březnice u Zlína (Coleoptera: Haliplidae, Dytiscidae, Helophoridae, Hydrophilidae, Hydraenidae). *Acta Carpathica Occidentalis*, 1: 13–18.
- TRÁVNÍČEK D. (2010b): Vodní brouci mokřadních biotopů v Bílých Karpatech (Coleoptera: Gyrinidae, Haliplidae, Noteridae, Dytiscidae, Helophoridae, Hydrophilidae, Hydraenidae, Elmidae, Dryopidae), pp. 62–71. In: TRÁVNÍČEK D. & ŠUŠOLOVÁ J. (eds): *Západné Karpaty – spoločná hranica. Sborník příspěvků z II. Mezinárodního sympózia přírodovědců Trenčianského kraja a Zlínskeho kraja*, 9.–11.VI.2010. Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně, Zlín, 111 pp.
- TRÁVNÍČEK D., BOUKAL M., HAMET A., VANCL Z., CSÉFALVAY R. & VAŠIČKOVÁ K. (2008): Vodní Brouci CHKO Moravský kras (Coleoptera: Gyrinidae, Haliplidae, Noteridae, Dytiscidae, Helophoridae, Hydrochidae, Hydrophilidae, Hydraenidae, Elmidae, Dryopidae, Heteroceridae). *Acta Musealia Muzea jihovýchodní Moravy ve Zlíně*, 8: 34–58.
- TRÁVNÍČEK D., FIKÁČEK M. & BOUKAL M. (2005): Hydrophiloidea (vodomilové), pp. 422–424. In: FARKAČ J., KRÁL D. & ŠKORPÍK M. (eds): *Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. Red List of threatened species in the Czech Republic. Invertebrates*. Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, Praha, 758 pp.

Dušan TRÁVNÍČEK

Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně, Soudní 1, CZ-762 57 Zlín; e-mail: travnicek@centrum.cz